

WALORYZACJA AGROEKOLOGICZNA KRAJU

Jak wiadomo, intensyfikacja i racjonalizacja produkcji rolnej oraz ochrona i doskonalenie przyrodniczych warunków rolnictwa wymagają dokładnego rozpoznania zarówno struktury pokrywy glebowej jak i agroklimatu. Chodzi o dokonanie pełnego rozpoznania jakościowego i ilościowego walorów i wad układów agroekologicznych, by można następnie określić czynniki optymalne, których zastosowanie pozwoli zintensyfikować produkcję roślinną.

Sprawy te omówione są w artykule zatytułowanym „Zmienić ziemię (...)”, zamieszczonym w „Głosie Szczecińskim” 25 października 1974 r. Czytamy tam m. in.:

„Jest to problem niesłychanie ważki w naszych czasach — chodzi bowiem o produkcję żywności z jednej strony, z drugiej o ochronę naturalnych walorów przyrodniczych środowiska. Od dłuższego więc czasu uczeni i praktycy szukają odpowiedzi na pytanie — w jaki sposób stworzyć możliwie najpełniejszy model gospodarowania glebą i to w ujęciu makroekonomicznym — dla całych państw, jak i mikroekonomicznym dla poszczególnych gospodarstw, wsi i rejonów.

Cel ten przyświecał też autorom pracy pt. „Opracowania agroekologicznej waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce”, która wyróżniona została zespołową Nagrodą Państwową I stopnia. Stworzona przez polski zespół metoda jest oryginalna w skali światowej, a niektóre jej elementy mają charakter unikalny. Metoda ta ma też charakter kompleksowy, a więc ujmujący wszystkie podstawowe czynniki wpływające na maksymalizację produkcji roślinnej. Zawiera więc ocenę warunków agroekologicznych gruntów rolnych, bonitację agroklimatu w Polsce oraz wskaźniki reakcji gleb ornych na drenowanie oraz zmiany właściwości rolniczych pod wpływem melioracji”.

„Agroekologiczny podział gruntów rolnych uwzględnia przede wszystkim właściwości gleb, takie jak: skład mechaniczny i chemiczny substancji glebowej, typ genetyczny, zasobność w składniki pokarmowe, układy powietrzno-wodne, rzeźbę terenu oraz warunki mikroklimatyczne. Głównym elementem są tu oczywiście typy gleb, ich przydatność rolnicza (...) Wyróżniono w konsekwencji w naszym kraju czternaście kompleksów glebowo-rolniczych: pszenno-bardzo dobry, pszenno-dobry, pszenno-wadliwy, żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby, zbożowo-pastewny mocny, zbożowo-pastewny słaby, pszenno-górski, zbożowo-górski, owsiano-ziemniaczany górski, owsiano-pastewny górski oraz gleby orne przeznaczone pod użytki zielone.

W obrębie zaś trwałych użytków zielonych wyróżniono trzy kompleksy: bardzo dobre i dobre, średnie oraz słabe i bardzo słabe. Dzięki temu można było przeprowadzić szczegółową inwentaryzację gleb na terenie całego kraju i sporządzić

wielkoskalowe mapy glebowo-rolnicze oraz dokumentację liczbowa i opisową dla obiektów, gmin, powiatów i województw”.

„W ramach oceny agroklimatu w Polsce opracowano teoretyczne podstawy i zasady określania wpływu czynników klimatycznych na planowanie roślin, sporządzono też mapy bonitacji agroklimatu w Polsce dla podstawowych roślin uprawnych, a także mapę dla struktury zasiewów w kraju.

Wreszcie problemy drenowania i melioracji. W wyniku szeregu badań i doświadczeń opracowano tabele reakcji gleb na drenowanie, co znalazło zastosowanie w diagnostyce potrzeb inwestycji melioracji wodnych”.

„W sumie całe to kompleksowe działanie znalazło już zastosowanie w praktyce. I tak realizowany jest na terenie całego kraju według jednolitej organizacji agrokologicznej podział gruntów rolnych. Znalazło to wyraz w sporządzaniu map glebowo-rolniczych w skalach 1:5000 dla potrzeb poszczególnych gospodarstw i wsi — są to pierwsze w świecie tak szczegółowe mapy, a także w skalach 1:25000 dla powiatów oraz 1:300000 dla województw i kraju. Sporządzono też opisy rolniczej przydatności gleb, gdzie zgromadzono szereg wniosków z zakresu gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną. W zakresie bonitacji agroklimatu opracowano mapę dla pszenicy ozimej, żyta, jęczmienia jarego, owsa, kukurydzy, ziemniaków, buraków cukrowych, koniczyny czerwonej i poplonów ścierniskowych. Podobnie przedstawiają się problemy drenowania i melioracji”.